

RANKING BIBLIOTEK

DODATEK PROMOCYJNY PRZYGOTOWANY WE WSPÓŁPRACY Z INSTYTUTEM KSIĄŻKI

RECEPTA NA TRUDNE CZASY

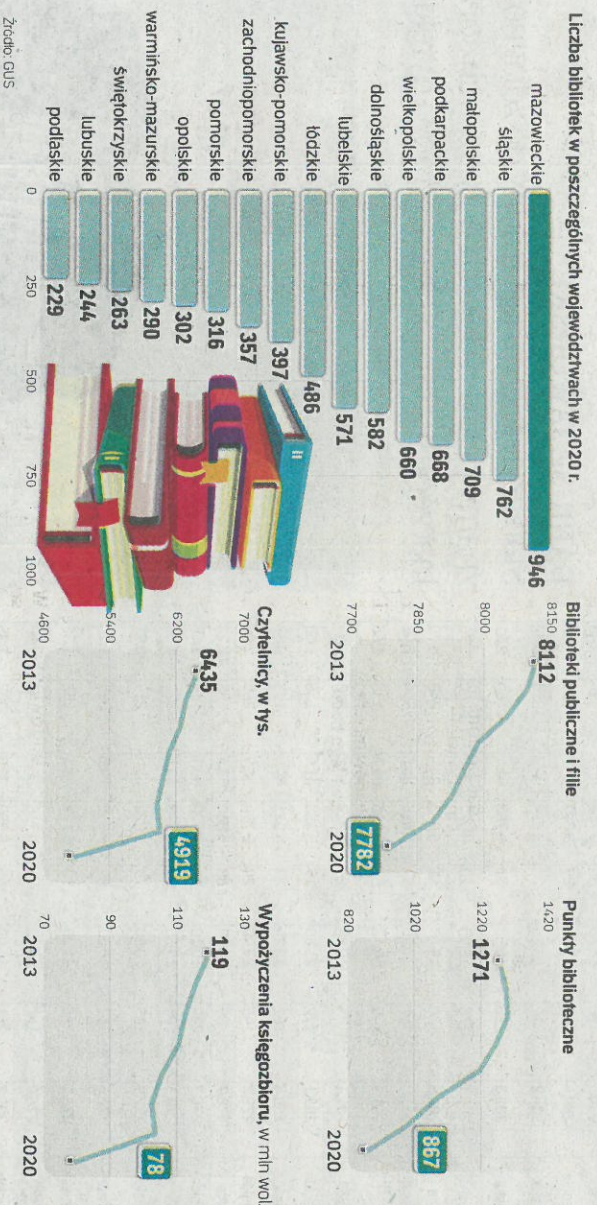
Biblioteki stawiają czoło wyzwaniom

W pandemicznych latach utrzymanie kontaktu z czytelnikami jest coraz trudniejsze. Pomaga cyfryzacja.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Za nami 11. edycja rankingu bibliotek „Rzeczpospolitej”, którego współorganizatorem jest Instytut Książki. Na czołowych miejscach zaszyły przetasowania. Liderem tegorocznego zestawienia jest Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Trzciance, która awansowała z miejsca szóstego. Na pozycji wielobiedera uplasowała się placówka w Barcinie; rok temu była trzecia. Na podium znalazła się również Biblioteka w Biesiekierzu, która awansowała o sześć miejsc.

Pierwsza dziesiątka

Na wysokim miejscu, tuż poza podium, znalazła się Biblioteka w Czechowicach-Dziedzicach. Trudny 2020 r. wykorzystano bardzo dobrze. Zakonczyła dwie ważne inwestycje: budowę biblioteki i zagospodarowanie terenu wokół niej.

– Finalizacja dostaw wyposażenia i otwarcie podwojów biblioteki zbieżyły się z intensywnym rozwojem pandemii. Nie mogliśmy w pełni realizować naszych pomysłów, ale pomagaliśmy nam nowoczesne wyposażenie: książkomat, wirtualna i dostępny katalog zbiorów w sieci – komentuje Ewa Kmitczak-Wronowicz, dy-

rektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czechowicach-Dziedzicach. Mocną pozycję w rankingu miała też – jak co roku – placówka w Stanowie i Świątkach. Na pierwszym miejscu stawała – Często rezygnujemy z zakupów wyposażenia na rzecz nowości czytelniczych. Nowe krzesła w bibliotece jest bardzo ważne, ale jeszcze waż-

niejsze jest kupienie nowych książek, aby czytelnik przyszedł i skorzystał z tego krzesła – podkreśla Aleksandra Kowalczyk, dyrektor Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Stanów. Wtórnie jej Halina Kirjew, kierująca Gminną Biblioteką Publiczną w Świątkach. – Kluczowy duży nacisk na zakup nowości wydawniczych. Czytelnicy to widzą i doceniają – mówi.

W pierwszej dziesiątce rankingu znalazły się też placówki w Gieszynie, Borowie, Polanicy-Zdroju i Jezioranach. – W pierwszej dziesiątce rankingu znalazły się też placówki w Gieszynie, Borowie, Polanicy-Zdroju i Jezioranach.

Sytuację ratowały wtedy nowe technologie. – Postępująca cyfryzacja nie podważa sensu istnienia tradycyjnych bibliotek. Przeciwnie: oferuje im dodatkowe narzędzia służące promowaniu czytelnictwa, edukacji czy po prostu umożliwiające stały kontakt z użytkownikami – uważa Iwona Mokrzanowska, dyrektor placówki w Polanicy-Zdroju. /e/

RANKING BIBLIOTEK

Poz. 2021	Poz. 2020	Gmina	Rodzaj gminy	Województwo	Punkty	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	Powierzchnia na 1000 mieszkańców	Książki na 1000 mieszkańców	Książki - nabyte po 2010 r.	Książki - nabyte w 2020 r. na 1000 mieszkańców	Proc. dotacji - 2020 **
					osoby	szk.	mlkw.	szk.	w proc.	szk.	szk.	w proc.
1	6	Trzcianka	gmw	wielkopolskie	341,6	153	27,30	50	3 606	35,0	188	1,71
2	3	Barcin	gmw	kujawsko-pomorskie	340,1	252	23,80	77	7 194	29,5	205	1,30
3	9	Biesiekierz	gw	zachodniopomorskie	322,6	155	18,50	48	4 738	61,7	272	1,67
4	12	Czechowice-Dziedzice	gmw	śląskie	322,3	227	18,50	65	4 690	44,2	277	1,30
5	1	Stanów	gmw	zachodniopomorskie	312,0	280	11,70	123	3 039	87,6	160	2,88
6	11	Cieszyń	gm	śląskie	307,4	188	19,00	39	2 822	49,5	135	0,82
7	19	Borów	gw	dolnośląskie	306,0	214	29,30	162	8 084	35,8	397	2,01
8	14	Polanica-Zdrój	gm	dolnośląskie	305,8	220	12,80	112	6 965	65,3	432	0,92
9	2	Świątki	gw	warmińsko-mazurskie	305,5	162	12,30	176	6 143	45,0	163	2,50
10	7	Jeziorany	gw	lubelskie	301,9	145	20,40	154	4 518	62,9	521	1,80
11	7	Jarcin	gmw	wielkopolskie	297,8	171	19,80	62	2 787	46,0	161	1,23
12	72	Gostyń	gmw	wielkopolskie	297,3	122	14,80	35	2 870	41,7	120	0,80
13	96	Zwierzyn	gw	lubuskie	296,6	142	17,10	149	4 740	57,3	348	1,35
14	13	Paseczno	gmw	mazowieckie	294,8	209	10,30	49	2 363	45,9	530	0,75
15	23	Chrzanów	gmw	małopolskie	292,5	215	17,00	80	5 088	29,3	155	1,59
16	26	Jasio	gw	podkarpackie	291,7	88	23,20	32	2 448	39,1	94	0,60
16		Mińsk Mazowiecki	gm	mazowieckie	291,7	257	9,60	31	3 418	48,7	129	0,92
16	20	Boguchwała	gmw	podkarpackie	291,7	225	18,70	41	4 223	36,0	144	0,79
19	70	Leba	gm	pomorskie	291,5	207	33,00	210	10 204	33,1	556	2,41

JAK JEST, JAK BYŁO

Wśród bibliotek, które nadesłały ankietę, aż 70 proc. posiada filie. Ponad 55 proc. placówek jest przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, przeważnie są to nowe biblioteki lub powstające filie. Niemal we wszystkich bibliotekach można skorzystać z Internetu, a w 81 proc. z nich także z wi-fi. W ponad 92 proc. bibliotek znajdują się stanowiska komputerowe dla czytelników, a w 42 proc. także urządzenia mobilne. 80 proc. bibliotek deklaruje, że ma swoją stronę internetową, a 87 proc., że można je znaleźć w mediach społecznościowych. Prawie 84 proc. deklaruje posiadanie katalogu internetowego.

100 proc. księgozbioru dostępnego online posiada już ponad 58 proc. wizytę pod uwagę bibliotek, dostępne w Internecie jest – średnio – ponad 77 proc. Księgozbiory, w 89 proc. bibliotek można wypożyczyć książkę na telefon, 20 proc. bibliotek dowozi książki do domu. W 4 proc. bibliotek działała książkomania.

43 proc. bibliotek udostępniła swoim czytelnikom e-booki, 63 proc. – audiobooki, w 50 proc. placówek można skorzystać z gier planszowych, w 27 proc. wypożyczyć filmy, a w 15 – muzykę. Biblioteki chętnie współpracują z organizacjami pozarządowymi, aktywną współpracę deklaruje ponad 70 proc. z nich. Średni tygodniowy czas otwarcia biblioteki głównej wynosi 4,1 godzin, filie są otwarte 2,6 godzin. W bibliotecznej głównej na stanowisku bibliotekarskim – w przeciwieństwie do filii – pracuje 3,3 osoby. Ponad 40 proc. bibliotek deklaruje, że można odwiedzić je w sobotę, a niespełna 1 proc. otwartych jest w niedzielę.

Średnia powierzchnia biblioteki wynosi ponad 298 mkw., a filii około 75 mkw. Średnio na każde 1000

mieszkańców 118 odwiedza biblioteki. Jedna osoba średnio wypożycza 4,7 książek rocznie. Średni księgozbiór biblioteki to 4,1 tys. książek. Ponad 37 proc. z nich to książki nabyte po 2010 r. W 2020 r. średnio do biblioteki trafiło ok. 1515 nowych książek.

W większości bibliotek dotacje w 2020 r. pozostały na takim samym poziomie jak w 2019 r. Średnia dotacja stanowi 0,9 proc. budżetu gminy. Pierwszy ranking bibliotek opublikowaliśmy w 2011 r. Otrzymałmy wtedy 602 ankietę (obecnie 837). Średnia powierzchnia biblioteki w 2011 r. wynosiła ponad 180 mkw., a filii 56 mkw. Biblioteki zatrudniały mniej osób na etatach – 3 w bibliotecze głównej i 0,8 w filiach, obecnie odpowiednio 3,3 oraz 0,9 osoby. O ponad dwie godziny spał średni tygodniowy czas otwarcia biblioteki głównej. Z kolei filie są otwarte o cztery godziny dłużej niż przed dziesięcioletnią – ok. 26 godzin w tygodniu. Średnia dotacja dla biblioteki była na podobnym poziomie co teraz. Dziesięć lat temu ponad 50 proc. placówek bibliotecznych było przystosowanych dla osób niepełnosprawnych. Z 60 proc. do 75 proc. wzrosła wskaźnik placówek, w których znajdują się zbiory dla osób niewidzących lub słabowidzących. W 2011 r. średnio do jednej biblioteki trafiło 860 nowych książek. Na każde 1000 mieszkańców 149 było czytelnikami biblioteki. Jedną osobą średnio wypożyczała 20 książek rocznie.

Biblioteki to nie tylko wypożyczalnie książek, w 2011 r. w 45 proc. z nich działały kluby i kółka czytelnicze, a ponad 40 proc. bibliotek organizowało inne kółka, np. teatralne, muzyczne, filmowe. W 2020 r. udział ten wzrósł odpowiednio do 54 i

—kmk

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

